

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, प्राविधिक सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन (General Awareness & Public Management)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२० प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)					३० प्रश्न × २ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क ४ प्रश्न × १० अङ्क	२ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

पत्र / विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		मौखिक (Oral)

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्या गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्या पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, प्राविधिक सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

११. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
१२. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१३. यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति : - २०८३/०२/२६

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, प्राविधिक सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I) :-

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग (Part I) :

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन

(General Awareness and Public Management)

खण्ड (Section - A) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

1. सामान्य ज्ञान (General Awareness)

- 1.1 नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू
- 1.2 नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.3 नेपालको आर्थिक अवस्था र चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- 1.4 जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदूषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- 1.5 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
- 1.6 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.7 नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीहरू)
- 1.8 संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.9 क्षेत्रीय संगठन (सार्क, बिमस्टेक, आसियान र युरोपियन संघ) सम्बन्धी जानकारी
- 1.10 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू

खण्ड (Section - B) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

2. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)

- 2.1 कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)
 - 2.1.1 कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
 - 2.1.2 सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
 - 2.1.3 कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
 - 2.1.4 कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
 - 2.1.5 कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), फाइलिङ (Filing), परिपत्र (Circular), तोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू
 - 2.1.6 अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)
- 2.2 निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका देहायका व्यवस्थाहरू
 - 2.2.1 निजामती सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू
 - 2.2.2 कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, विदा, विभागीय सजाय र अवकाश
 - 2.2.3 कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण, नैतिक दायित्व र कर्तव्यहरू
- 2.3 संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय सम्बन्धी जानकारी
- 2.4 संवैधानिक निकाय सम्बन्धी जानकारी
- 2.5 सरकारी बजेट, लेखा र लेखापरीक्षण प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.6 सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरू
- 2.7 मानव अधिकार, सुशासन र सूचनाको हक सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.8 सार्वजनिक वडापत्र (Public Charter)
- 2.9 व्यवस्थापनको अवधारणा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
- 2.10 मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, प्राविधिक सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

भाग (Part II) :-
सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(३० प्रश्न× २ अङ्क = ६० अङ्क)

१. नेपालको इतिहास
 - १.१ नेपाली इतिहासको स्रोतहरू
 - १.२ लिच्छविकाल पूर्व, लिच्छविकाल र मध्यकालका ऐतिहासिक, धार्मिक, आर्थिक र सामाजिक इतिहास र महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
 - १.३ सिम्रौनगढको तिरहुत राज्य सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - १.४ विदेह र मिथिला राज्य सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - १.५ कर्णाली क्षेत्रका मल्लहरूको इतिहास र सांस्कृतिक योगदान
 - १.६ बाइसे-चौबिसे राज्यहरू तथा गोरखा राज्यको उदय
 - १.७ अंग्रेज-नेपाल युद्ध, सुगौली सन्धि र यसको प्रभाव
 - १.८ नेपाल एकीकरण र आधुनिक नेपालको उदय
 - १.९ राणा कालीन शासन व्यवस्था र साँस्कृतिक समन्वय
२. नेपालका कला र वास्तुकला
 - २.१ नेपालमा कलाको विकास
 - २.२ नेपाली मूर्तिकलाको विकास र तिनका विशेषता
 - २.३ नेपाली चित्रकलाको विकास र तिनका विशेषता
 - २.४ नेपाली वास्तुकलाको विकास र तिनका विशेषता
३. नेपालमा लिपिविज्ञान र नेपाली मुद्राबारे सामान्य जानकारी
 - ३.१ नेपालमा लिपिको विकास
 - ३.२ ब्राह्मीलिपिको महत्व र विशेषता
 - ३.३ लिच्छविलिपिको विकास र विशेषता
 - ३.४ मध्यकालमा प्रचलित लिपिका विभिन्न शैलीहरूको उत्पत्ति, तिनका विशेषता
 - ३.५ नेपालमा मुद्रा प्रणालीको विकास
 - ३.६ लिच्छविकालीन, मध्यकालीन र शाहकालीन मुद्राहरू र तिनका विशेषता
४. पुरातत्व र पुरातात्विक स्थलसम्बन्धी ज्ञान
 - ४.१ पुरातत्वको अर्थ, क्षेत्र र महत्व
 - ४.२ अन्वेषण (Exploration): अवधारणा, उद्देश्य र विधि
 - ४.३ उत्खनन (Excavation): अवधारणा, उद्देश्य र विधि
 - ४.४ पुरातत्वमा तिथिनिर्धारण प्रणाली: सापेक्ष (Relative) र निरपेक्ष (Absolute) तिथि निर्धारण विधि
 - ४.५ उत्खनन प्रतिवेदन लेखन तथा प्रकाशन
 - ४.६ पुरातात्विक उत्खननबाट प्राप्त पुरावशेष र पुरातात्विक स्थलहरूको संरक्षण तथा संवर्द्धन

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, प्राविधिक सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

४.७ नेपालमा पुरातत्वको विकास

४.८ नेपालका महत्वपूर्ण पुरातात्विक स्थलहरू:- लुम्बिनी, कपिलवस्तु, रामग्राम, मुस्ताङ्ग, काठमाडौं
उपत्यका, दाङ्ग देउखुरी, महोत्तरी पाटु, सिम्रौनगढ, भेडियारी, नवलपरासी

५. नेपालमा सम्पदा संरक्षण

५.१ नेपालमा सम्पदा संरक्षणको इतिहास

५.२ स्मारकहरूको अभिलेखीकरण (Documentation) सम्बन्धी सामान्य जानकारी

५.३ प्राचीन स्मारक र पुरातात्विक वस्तुहरूको संरक्षण सम्बन्धी अवधारणा र चुनौती

५.४ विपद् र संस्कृति तथा सम्पदामा त्यसको प्रभाव

५.५ सम्पदा संरक्षण सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरू

६. विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत सांस्कृतिक सम्पदाहरू

६.१ विश्व सम्पदा सम्बन्धी सामान्य जानकारी

६.२ नेपालका विश्व सम्पदा सम्बन्धी सामान्य जानकारी

६.३ नेपालका संभावित विश्व सम्पदाहरू

६.४ नेपालका संरक्षित स्मारक क्षेत्र सम्बन्धी सामान्य जानकारी

६.५ अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाको राष्ट्रिय तथा यूनेस्को सूची सम्बन्धी सामान्य जानकारी

७. संग्रहालय सम्बन्धी जानकारी

७.१ संग्रहालयको अर्थ र कार्य

७.२ नेपालमा संग्रहालयको विकासक्रम र वर्तमान अवस्था

७.३ सम्पदा संरक्षणमा संग्रहालयको भूमिका

७.४ पर्यटन प्रवर्धनमा संग्रहालयको भूमिका

७.५ संग्रहालय सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरू

८. अभिलेखालय सम्बन्धी जानकारी

८.१ नेपालमा अभिलेखालयको विकास र वर्तमान अवस्था

८.२ अभिलेखालयको कार्य, प्रकार र महत्व

८.३ सम्पदा संरक्षणमा अभिलेखालयको भूमिका

८.४ नेपालको प्राशासनिक अभिलेखको व्यवस्थापनमा अभिलेखालयको भूमिका

८.५ अभिलेख संरक्षण सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरू

९. नेपाली संस्कृति

९.१ संस्कृतिको अवधारणा र अर्थ

९.२ नेपालको सामाजिक संरचना

९.३ नेपालमा प्रचलित प्रमुख धर्म र तिनका विशिष्टता

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, प्राविधिक सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ९.४ नेपालका जातीय समुदायहरू (ethnic communities) को संस्कृति र तिनका विशेषता
९.५ नेपाली संस्कृति र सांस्कृतिक विविधता

१०. नेपालमा पर्यटन

- १०.१ पर्यटनको अर्थ र महत्व
१०.२ पर्यटन विकासको इतिहास
१०.३ पर्यटनका प्रकार
१०.४ नेपालका प्रमुख पर्यटन गन्तव्य

११. सेवा सम्बन्धी ऐन नियमहरू

- ११.१ प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३
११.२ प्राचीन स्मारक संरक्षण नियमावली, २०४६
११.३ अभिलेख संरक्षण ऐन, २०४६
११.४ अभिलेख संरक्षण नियमावली, २०६३
११.५ राष्ट्रिय संस्कृति नीति, २०६७
११.६ UNESCO सांस्कृतिक तथा प्राकृतिक सम्पदा संरक्षण सम्बन्धी महासन्धि, १९७२
११.७ अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण सम्बन्धी महासन्धि, २००३
११.८ अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा (संरक्षण तथा व्यवस्थापन) सम्बन्धी आन्तरिक दिग्दर्शन, २०८२

प्रथम पत्रको लागि निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयबस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
	(B)	सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		६०	३० प्रश्न × २ अङ्क = ६०

प्रथम पत्रको **भाग (Part II)** सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based -knowledge) को पाठ्यक्रमका इकाईबाट परीक्षामा देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिने छ ।

इकाई	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
प्रश्न संख्या	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	3

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, प्राविधिक सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II)

सेवा सम्बन्धी कार्य-ज्ञान (Job Based -Knowledge)

खण्ड (A) – ५० अंक

(६ प्रश्न × ५ अंक, २ प्रश्न × १० अंक)

१. नेपालको इतिहास (१० अङ्क)

- १.१ नेपाली इतिहासको स्रोतहरू
- १.२ लिच्छविकाल पूर्व, लिच्छविकाल र मध्यकालका ऐतिहासिक, धार्मिक, आर्थिक र सामाजिक इतिहास र महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
- १.३ सिम्रौनगढको तिरहुत राज्य सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.४ विदेह र मिथिला राज्य सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.५ कर्णाली क्षेत्रका मल्लहरूको इतिहास र सांस्कृतिक योगदान
- १.६ बाइसे-चौबिसे राज्यहरू तथा गोरखा राज्यको उदय
- १.७ अंग्रेज-नेपाल युद्ध, सुगौली सन्धि र यसको प्रभाव
- १.८ नेपाल एकीकरण र आधुनिक नेपालको उदय
- १.९ राणा कालीन शासन व्यवस्था र साँस्कृतिक समन्वय

२. नेपालका कला र वास्तुकला (१० अङ्क)

- २.१ नेपालमा कलाको विकास
- २.२ नेपाली मूर्तिकलाको विकास र तिनका विशेषता
- २.३ नेपाली चित्रकलाको विकास र तिनका विशेषता
- २.४ नेपाली वास्तुकलाको विकास र तिनका विशेषता

३. नेपालमा लिपिविज्ञान र नेपाली मुद्राबारे सामान्य जानकारी (१०अङ्क)

- ३.१ नेपालमा लिपिको विकास
- ३.२ ब्राह्मीलिपिको महत्व र विशेषता
- ३.३ लिच्छविलिपिको विकास र विशेषता
- ३.४ मध्यकालमा प्रचलित लिपिका विभिन्न शैलीहरूको उत्पत्ति, तिनका विशेषता
- ३.५ नेपालमा मुद्रा प्रणालीको विकास
- ३.६ लिच्छविकालीन, मध्यकालीन र शाहकालीन मुद्राहरू र तिनका विशेषता

४. पुरातत्व र पुरातात्विक स्थलसम्बन्धी ज्ञान (१० अङ्क)

- ४.१ पुरातत्वको अर्थ, क्षेत्र र महत्व
- ४.२ अन्वेषण (Exploration): अवधारणा, उद्देश्य र विधि
- ४.३ उत्खनन (Excavation): अवधारणा, उद्देश्य र विधि

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, प्राविधिक सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ४.४ पुरातत्वमा तिथिनिर्धारण प्रणाली: सापेक्ष (Relative) र निरपेक्ष (Absolute) तिथि निर्धारण विधि
- ४.५ उत्खनन प्रतिवेदन लेखन तथा प्रकाशन
- ४.६ पुरातात्विक उत्खननबाट प्राप्त पुरावशेष र पुरातात्विक स्थलहरूको संरक्षण तथा संवर्द्धन
- ४.७ नेपालमा पुरातत्वको विकास
- ४.८ नेपालका महत्वपूर्ण पुरातात्विक स्थलहरू:- लुम्बिनी, कपिलवस्तु, रामग्राम, मुस्ताङ्ग, काठमाडौं उपत्यका, दाङ्ग देउखुरी, महोत्तरी पाटु, सिम्रौनगढ, भेडियारी, नवलपरासी)

५. नेपालमा सम्पदा संरक्षण (१० अङ्क)

- ५.१ नेपालमा सम्पदा संरक्षणको इतिहास
- ५.२ स्मारकहरूको अभिलेखीकरण (Documentation) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ५.३ प्राचीन स्मारक र पुरातात्विक वस्तुहरूको संरक्षण सम्बन्धी अवधारणा र चुनौती
- ५.४ विपद् र संस्कृति तथा सम्पदामा त्यसको प्रभाव
- ५.५ सम्पदा संरक्षण सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरू

खण्ड (B) – ५० अंक

(६ प्रश्न × ५ अंक, २ प्रश्न × १० अंक)

६. विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत सांस्कृतिक सम्पदाहरू (१० अङ्क)

- ६.१ विश्व सम्पदा सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ६.२ नेपालका विश्व सम्पदा सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ६.३ नेपालका संभावित विश्व सम्पदाहरू
- ६.४ नेपालका संरक्षित स्मारक क्षेत्र सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ६.५ अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदाको राष्ट्रिय तथा यूनेस्को सूची सम्बन्धी सामान्य जानकारी

७. संग्रहालय सम्बन्धी जानकारी (१० अङ्क)

- ७.१ संग्रहालयको अर्थ र कार्य
- ७.२ नेपालमा संग्रहालयको विकासक्रम र वर्तमान अवस्था
- ७.३ सम्पदा संरक्षणमा संग्रहालयको भूमिका
- ७.४ पर्यटन प्रवर्द्धनमा संग्रहालयको भूमिका
- ७.५ संग्रहालय सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरू

८. अभिलेखालय सम्बन्धी जानकारी (१० अङ्क)

- ८.१ नेपालमा अभिलेखालयको विकास र वर्तमान अवस्था
- ८.२ अभिलेखालयको कार्य, प्रकार र महत्व
- ८.३ सम्पदा संरक्षणमा अभिलेखालयको भूमिका

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, प्राविधिक सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ८.४ नेपालको प्राशासनिक अभिलेखको व्यवस्थापनमा अभिलेखालयको भूमिका
- ८.५ अभिलेख संरक्षण सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरू

९. नेपाली संस्कृति (५ अङ्क)

- ९.१ संस्कृतिको अवधारणा र अर्थ
- ९.२ नेपालको सामाजिक संरचना
- ९.३ नेपालमा प्रचलित प्रमुख धर्म र तिनका विशेषता
- ९.४ नेपालका जातीय समुदायहरू (ethnic communities) को संस्कृति र तिनका विशेषता
- ९.५ नेपाली संस्कृति र सांस्कृतिक विविधता

१०. नेपालमा पर्यटन (५ अङ्क)

- १०.१ पर्यटनको अर्थ र महत्व
- १०.२ पर्यटन विकासको इतिहास
- १०.३ पर्यटनका प्रकार
- १०.४ नेपालका प्रमुख पर्यटन गन्तव्य

११. सेवा सम्बन्धी ऐन नियमहरू (१० अङ्क)

- ११.१ प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३
- ११.२ प्राचीन स्मारक संरक्षण नियमावली, २०४६
- ११.३ अभिलेख संरक्षण ऐन, २०४६
- ११.४ अभिलेख संरक्षण नियमावली, २०६३
- ११.५ राष्ट्रिय संस्कृति नीति, २०६७
- ११.६ UNESCO सांस्कृतिक तथा प्राकृतिक सम्पदा संरक्षण सम्बन्धी महासन्धि, १९७२
- ११.७ अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण सम्बन्धी महासन्धि, २००३
- ११.८ अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा (संरक्षण तथा व्यवस्थापन) सम्बन्धी आन्तरिक दिग्दर्शन, २०८२